

TMMOB Yasası Değişikliğine İlişkin Görüşler...

EMO İzmir Şubesi'nin önceki çalışma dönemlerinde Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev alan üyelerimizin, TMMOB Kanunu'nun değiştirilmesi girişimine ilişkin görüşlerine yer veriyoruz.

Önceki dönemlerde Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapan üyelerimize; görev aldıkları dönemlerde TMMOB ve bağlı Odaların mesleki faaliyetlerini kısıtlamaya yönelik girişimler, TMMOB ve bağlı Odaların mesleki faaliyetlerini kısıtlama girişimlerinin son yıllarda yoğunlaşması, TMMOB'un ve Odalarının etkisizleştirilmesi durumunda, mühendislerin hangi sorunlarının ağırlaşabileceği, yasa değişikliği girişimine karşı ve değişiklik yapılması sonrasında TMMOB'un ve bağlı Odaların yürütmesi gereken mücadele hattına ilişkin değerlendirmeleri bizlerle paylaştıkları için teşekkür ederiz.

Müjdat SAVRAN
EMO İzmir Şubesi 18. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Odaların ve Odamızın mesleki faaliyetleriyle ilgili kısıtlamalar mühendis odalarına devrimci ve demokratların yönetime geldiği 1971 yılından itibaren sürekli olageldi. Bu müdahaleler odaların yönetiminden bizleri uzaklaştırmak ve yönetimleri devlet ve siyasi parti desteğiyle ele geçirmek şeklinde olduğu gibi 70'li yıllarda zaman zaman faşist saldırılar şeklinde de görülüyordu. Yapılan elektrik projelerinin EMO onaylı olarak ruhsata gitmesi konusunda uzun mücadeleler oldu; bu görevimiz birçok kez kesintiye uğratıldı. Mesleki konularda görüş belirtip kamuoyu oluşturmak görevimiz çeşitli baskılarla engellenmeye çalışıldı. EMO bu baskıları özelleştirmeler ve diğer birçok konuda yaptığı Danıştay başvurularıyla aşmaya çalıştı ve oldukça da başarılı oldu.

TMMOB ve bağlı Odaların kısıtlanması olayı 1971 yılından itibaren bütün siyasi iktidarların ciddi bir hedefi olmuştur. Bunun başlıca nedeni TMMOB ve bağlı Odaları devrimci demokrat görüşlerin ışığında meslekleri içindeki konularda daima halkın ve

kamunun çıkarlarını gözeterek görüşler üretip, eylemli bir şekilde bu görüşleri yaygınlaştırmışlar ve kamuoyu tarafından dikkate alınıp etkili olmuşlardır. Odamız nükleer santrallerin ilk gündeme getirildiği 1978 yılında yaptığı kampanyalarla konunun rafa kaldırılmasını başarmıştır. Bütün odalar kendi alanlarında tarihi mekânların korunması, deprem, imar planları, sağlıklı şehirleşme, yenilenebilir enerji, genel enerji, tarım politikaları, teknoloji ve bilimsel çalışma ve gelişmeler v.d. birçok konuda görüşler üretip bunların yaygınlaştırılması ve hayata geçmesi için mücadele edip başarılar elde etmiş, kamuoyu tarafından kabul görmüş ve takdirle karşılanmıştır. Hedef TMMOB'nin üyeleri ve halk için yaptığı bu çalışmalarını yapabildikleri ölçüde engellemek ve yapabilirlerse kendilerine yandaş yapmaktır.

Mühendislerin hak arama, sosyal ve ekonomik kazanım mücadeleleri ciddi yara alır. Dikkate alınmaları oldukça geriletilir. Uzmanlık konularındaki mücadeleleri zayıflatılır. Çalışma hayatında daha baskıcı ve ekonomik

kısıtlılıkları olan bir dönem başlar. Yaşamda özgürlük ve demokrasi geriletilir.

Değişikliği engellemek için baroların yaptığı mücadele örnek alınarak kamuoyu yaratmak amacıyla Türkiye çapında yaygın bir şekilde bugüne kadar başardığımız işler de öne çıkarılarak bir mücadele başlatılmalıdır. Başta büyük iller olmak üzere her yerde basın açıklamaları, yürüyüşler, kapalı toplantılar yaparak üyelerimiz ve halk bilgilendirmeli ve de destek talep edilmelidir. Ankarada çok katılımlı büyük bir miting için hazırlık yapılabilir. Bütün illerdeki siyasi parti şubeleri ziyaret edilmeli, odaların topluma özgür katkısının engellenmek istendiği anlatılmalı ve destek talep edilmelidir.

Amaçlarına bir şekilde ulaştıkları takdirde demokratik ve devrimci örgütlerin desteği alınıp TMMOB'nin toplumumuza yapması gereken katkıları yapabileceği, üyelerinin ekonomik, sosyal haklarını kısıtlamasız savunabileceği hukuki şartları gerçekleştirmek için mücadele edilmelidir.

Musa ÖZTUFAN
EMO İzmir Şubesi 19., 20., 21. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Son on yılda İktidarın TMMOB yasasında değişiklik yapma istekleri hiç bitmedi. Sarı sendikalarla işçi örgütleri dünyasına, demokrasi dışı yöntemler ile biçim verenler, son günlerde bu saldırılarına TTB ile Baroları da katarak, topyekun demokrasimizin son kırıntılarını da ortadan kaldırıp, yandaş gazetecilerin, yandaş ve partizan hâkim ve savcılarının yanı sıra, yandaş avukatlar, yandaş doktorlar ve yandaş mühendisler yaratma çabası saltnatlarını ilelebet sürdürme, içgüdüsünden başka bir şey değildir. Bunlar tarihin ne ilk, ne de son tiranlarıdır. Gizli ajandalarında her gün, ne yaparız da, demokrasiye, hukuka özgür düşünceye ve insanca yaşama isteklerine bir çelme daha atarız sorularına cevap aramaktadırlar. Sahte twitter hesapları, paralı trol orduları, dünyanın dört bir yanından toplanmış paralı askerler, yalanlar, dolanlar gözlerinize baka baka kandırmalar, yolsuzluklar, mafya babası kılıklı tipleri infaz yasaları ile serbest bırakıp, gazetecileri göz dağı verircesine yasadışı tutuklamalar, hep bu çelme takma amacı içindir. Çünkü bu, cumhuriyetin tüm değerleri ile hesaplaşma ve onu yok etme ideolojisidir. Tüm bu uygulamaların bir ideolojinin gizli açık hayata geçirilmesi olduğu aşikârdır. Bunları yaparken “bal küpünü

tutan, elini yalar” vecizesinden farklı olan, şahsi hırsların küpü kırmaya kadar götürdüğüdür. Geride kalan küpü kıranları zengin, küpün asıl sahiplerini fakir yapmıştır. Bir masal anlatır gibi anlatmamın nedeni tüm bu soygun ve yıkım yıllarını hep birlikte bir masal gibi yaşamamızdır. Biliyorsunuz çocuk masalları dışındaki masallar çok fazla mutlu son ile bitmez. 1950’li yıllarda bile bu ülke bu denli parçalanmamıştı. Şimdi artık iki parçayız, bu parçalanmadan medet umanların, buradan kendilerine iktidar yolu açmaya çalışanların önünde sadece mühendisler, sadece avukatlar, sadece doktorlar olarak değil dil, din, ırk, cinsiyet, parti, sınıf, meslek farkı gözetmeden topyekun bir halk cephesi kurarak demokrasimizi, hukukumuzu yeniden ve yeni olarak kazanabiliriz. İşte o zaman hiçbir kişi ve zümre veya kurum bu demokrasiyi yok etmeye kolay kolay kalkışamaz.

Tüm meslektaşlarımıza da seslenmek istiyorum, biliyorsunuz ki, hayat kolay değil, hiçbir şey kolay değil, hele bir ülkede demokrasi rejimini korumak hiç kolay değil, ama demokrasimiz ve hukukumuz olmadan ailemizi, kendimizi ve meslek haklarımızı korumak hiç mümkün değil. Aslında meslek odamıza değil, meslektaşımıza ve mesleğimize saldırıyorlar. İstedikleri yolda yürüyen vatandaşımızın ve ülkemizin çıkarlarını savunmamamız. İstedikleri “Türk Telekomu; Ojer Telekomünikasyon A.Ş ile birlikte soydunuz, biz oradaydık” demememiz. İstedikleri “Dünyanın en pahalı elektrik enerjisini, en kirlili elektrik santrallerinden alıyorsunuz” demememiz. Odamızın tüm yönetimleri bu fikirleri özgürce savundular. Şimdi bunları söyleyemeyecek yönetimler arıyorlar.

Doğayı ve toprağını savunan köylülerimizle, kıdem tazminatlarını savunan işçilerimizle, savunma hakkını

savunan avukatlarımızla, gerçekleri yazan gazetecilerimizle, insan hayatını savunan doktorlarımız ve sağlık emekçilerimizle, halkımızı savunan tüm siyasi partilerimizce birlikte hayatı savunacağız!

Bu masalın sonunu; çocuklarımız için mutlu bitireceğiz.

Yasama ve yönetme erkine sahip kurum ve kuruluşların herhangi bir konuda düzenleme veya uygulama yapmadan önce, o konuyla ilgili gerçek ve tüzel kişilere, meslek odalarına, yerel birimlere veya sektör temsilcilerine danışıp görüş almamaları tam olarak demokrasi sorunudur. Demokrasisi gelişmiş ülkelerde benzer meslek kuruluşları, oldukça etkin referans kuruluşlardır. Genel veya yerel konular ile mesleği ve meslek alanının tümünü ilgilendiren konularda görüşleri önemlidir ve hem toplumda hem de düzenlemeyi yapan kuruluşlarda karşılık bulur.

Yönetimde görev aldığım geçmiş dönemlerden bugüne kadar ülkeyi yöneten siyasi anlayışların demokrasiyi kural ve kurullarıyla işletebildiği söylenemez. Giderek daha otoriter anlayışın ülke yönetimini ele geçirdiği ve sadece meslek alanımızda değil temel insan haklarını ilgilendiren konularda da toplumun tepki ve isteklerinin dikkate alınmadığını gözleyebiliyoruz.

Geçmişte gerek ilgili bakanlıkların gerekse yerel yönetimlerin oda denetimlerinin kaldırılmasına yönelik girişimleri oldu. Bu konudaki baskıların tümü; meslek odalarının dayanışması, üyelerin odalarıyla birlikte mücadeleye katılmaları, ilgili kurumlarda görev yapan meslektaşlarımızın iyi niyetli destekleri ve o günlerde daha çok güvendiğimiz adalet mekanizmasının kararlarında siyasi

erk ile zarara uğrayanlar arasında ayırım gözetmemesi nedeni ile kazana bildiğimiz birçok dava gibi mücadele yöntemleri ile aşılabiliyordu.

Çok iyi anımsadığım bir örnek; dönemin mesleği avukat olan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanının bir projesine bilimsel gerekçelerle karşı çıkan meslek odalarını güçsüztürmek için İBB Meclisinden meslek odaları denetiminin istenilmemesine yönelik kararı hem de yine o dönemin İzmir Ticaret Odası Başkanının desteği ile çıkarılmıştı. Ancak verilen mücadele kamuoyunda gündeme gelince ve dönemin ilçe belediye başkanlarının meslek odalarının yanında yer alarak oda denetimine devam etmeleri sonucu İBB kararı uygulanamamış ve mücadeleyi meslek odaları kazanmıştı.

Bu örnekte dikkat edilmesi gereken başka bir nokta yine bir meslek odası olan İzmir Ticaret Odasının başka bir meslek odasının denetimini kaldırmak üzere alınan karara destek vermesidir. Meslek odaları başkanlarının kişisel çıkarları yöneticisi olduğu meslek kuruluşlarının önüne geçtiğinde bu ve benzer zafiyetler oluşabiliyor.

Sanırım bugünlerde barolarda yaşadığımızda benzer olgular.

Meslek odalarının etkisizleşmesi demek; Ülkenin sahip olduğu tüm değerlerin talana uğraması demektir, bilimsellikten uzaklaşan insanların giderek fazlaştığı dolayısı ile iktidarların algı operasyonlarına açık bir toplum ve kolay yönetilebilir bir Türkiye demektir, eğitimden – çalışma yaşamına, yapılaşmadan - sanayileşmeye kadar tüm süreçlerde kaosun egemen olması demektir, tepkisiz toplumdan tepkisiz bireye geçerek örgütsüz insanların kendini kurtarmak için insani değerlerini yitirmesi demektir, kentlerimizin ve yaşam alanlarımızın bizim olmaması demektir.

Meslek odalarının etkisizleştirilmesine karşı verilecek mücadele iyi planlanarak, üyenin ve çevresinin sürekli bilgilendirilerek sürece katılımının sağlanması, dolayısı ile toplumun ilgili kısmının desteğini alan bir süreci örgütleyerek başarılı olabilir.

Sağlık ve adalet meslek odalarının mücadelesi, toplumu daha çok ilgilendirdiği için basında ve kamuoyunda daha geniş yer bulabilir ancak iktidar

için tüm meslek odaları ayındır ve bertaraf edilmesi gereken yapılardır. O nedenle TMMOB dışındaki diğer meslek odaları ile birlikte mücadele alanını genişletmek olumlu sonuçlar verecektir.

Ya hep beraber ya hiç birimiz şiarı, tüm meslek odaları ve muhalif güçler için birleşilmesi gereken söylem olmalıdır.

Otoriter Yönetimlerin Korkusu; Demokrasi

N. Sedat GÜLŞEN

EMO İzmir Şubesi 27., 28., Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Demokrasi; özünde tüm insanların din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın eşit sayıldığı bir yönetim biçimi olarak tanımlanır. Seçme ve seçilmenin yanı sıra eşitlik, çoğulculuk, aktif katılım, hesap verebilirlik, şeffaflık, haklarının korunması gibi unsurları barındırmaktadır. Cumhuriyetimizin kurulmasından bu yana ülkemizde birçok kez gerek askeri gerekse sivil görünümü otoriter yönetimler tarafından toplumun demokratik hak ve çıkarlarının sekteye uğratıldığı, ülke yönetim biçiminde farklılıklar oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Demokratik sistemlerde toplumun gelişmesinde en büyük ihtiyaç olan sağlık, eğitim, adalet, mühendislik mimarlık hizmetleri gibi unsurlara erişimin herhangi bir parti ya da sınıf olmaksızın eşit şekilde yapılması gereği açıktır. İktidarlar tarafından topluma sunulması gereken bu tür hizmetin kalitesi, niteliği, bedeli, verimliliği, çevre ve doğa ile uyumu, topluma eşit olarak sunulması gibi birçok parametrenin gözetilmesi görevi, iktidarın dışında bağımsız kurumlar tarafından yapılması gerekmektedir. Günümüz Türkiye'sinde AKP iktidarı tarafından başta Barolar ve TMMOB kuruluş yasaları olmak üzere toplumla buluşan, toplumun bir ölçüde özgür sesi olan demokratik kitle örgütü meslek odalarının yönetsel yapısında değişikliğe gidecek, toplumla buluşmasını engelleyecek, en temel demokrasi anlayışından dahi uzak girişimlerde bulunmaktadır.

Ülkemizde mühendislik mimarlık

örgütlenmesi "cemiyet" yapısından "Oda" yapısına 1954 yılında 6235 sayılı Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği kanunu ile kavuşmuştur. Ülkemiz yönetim biçiminde idarenin bir parçası olarak TMMOB ve bağlı odaların mevzuatı başta TMMOB Ana Yönetmeliği olmak üzere bağlı tüm odaların ana yönetmelikleri Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü tarafından diğer yasalarla uyumu ya da çelişkileri incelenip Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

1961 Anayasa'sının 122. maddesi ile; kanunla kurulan, organları kendileri tarafından ve kendi üyeleri arasından seçilen kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu kavramı oluşmuş, 1982 Anayasasının 135. maddesinde de bu durum korunmuştur. 12 Eylül askeri darbesi sonrasında yapılan Anayasa değişikliği çalışmaları sırasında Milli Güvenlik Konseyi Anayasa Komisyonu tarafından 135. madde "Meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyet gösteremezler; siyasetle uğraşamazlar, siyasi partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket edemezler" şeklinde bir metni istese bile TBMM de kurulan Anayasa komisyonu tarafından yapılan çalışmada "meslek kuruluşlarının siyasi sayılabilecek faaliyetlerinin de amaçları dahilinde kalması gerektiği, bu esasın dernekler ve sendikalar için de geçerli olduğu" vurgulanarak siyasi faaliyette bulunma yasağını içeren cümle kaldırılmış, kuruluş amaçları kapsamında odaların siyaset yapabilecekleri de kabul edilmiştir. Günümüzde ise AKP

iktidarının kamu kurumu niteliğindeki meslek odalarına karşı yaptığı kuruluş yasası değişikliği girişimleri değerlendirildiğinde demokrasi anlayışı açısından 12 Eylül faşist otoriter rejimin çok gerisine düştüğü görülmektedir.

Gerek TMMOB Kanununa gerekse ilgili Ana Yönetmeliklere bakıldığında Oda'nın en temel üç görevinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bunlar; 1) Üyelerinin hak, çıkar ve yetkilerini korumak, birbirleriyle ve toplumla arasında ilişkileri düzenlemek, dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak, 2) Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı mesleğinin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak, 3) Kamunun ve ülkenin çıkarlarının korunmasında, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, çevre ve tarihi değerlerin ve kültürel mirasın korunmasında, tarımsal ve sınai üretimin artırılmasında, ülkenin sanatsal ve teknik kalkınmasında gerekli gördüğü girişimlerde bulunmak.

TMMOB mevzuatından da görüldüğü gibi TMMOB ve bağlı odaların çalışma sahasının uzmanlık alanıyla ilgili olarak özetle üye, meslek ve ülke/toplum olduğu görülmektedir. TMMOB ve bağlı odaları bazen toplumda sivil toplum kuruluşu, bazen de üyeleri tarafından bir sendikal kuruluş olarak değerlendirilse de TMMOB kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olarak idarenin denetim görevini de yapan özerk bir yapısını oluşturmaktadır.

TMMOB'ye bağlı meslek odaları; lisans eğitimi ile mühendis, mimar ya da şehir plancısı unvanını alan kişilerin mesleklerini yapmak için üye olmasının zorunlu olduğu kurumsal bir yapıdır. Ayrıcalık olarak 1982 Anayasası ile kamu kurumunda asli ve sürekli olarak görev yapanların üyelikleri isteklerine bırakılmıştır. Odalar; üyelerinin katılımı ile ve yargı gözetiminde yapılan genel kurullarda seçilen kurullar tarafından yönetilen, devletten herhangi bir ödenek ya da yardım almayan, kendi üyesinin aidatları ve diğer hizmet veya üretimleri ile denk bütçesini oluşturan, yönetim çalışmalarını ve mali yapısını iç kurullarına ve devletin denetleme organlarına açık olan kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Her meslek odasından ülke genelinde bir tane olmasının nedenlerinden biri de Anayasa da belirtilen görevleri yerine getirmek, üyelerinin birbirleriyle ve toplumla arasında ilişkileri düzenlemek, dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak amacıyla çıkarttığı yönetmeliklerin takibi ve meslek mensubunun sicilinin sağlıklı şekilde tutulmasının sağlanmasıdır. TMMOB'nin, bir dernek gibi gönüllü üyelik ya da bir parti gibi siyasi bir birliktelik olmadığı açıktır.

Örgütsel bağımsızlığını her koşulda koruyan, gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalardan alan, meslek ve meslektaş sorunlarının, ülkenin ve halkın sorunlarından ayıramayacağını kabul eden bir demokratik kitle örgütüdür.

Kuruluş amacı ve yapısı gereği, merkezi ya da yerel idarelerdeki siyasi oluşumun niteliğine bakmaksızın uzmanlık alanı ile ilgili gördüğü her türlü yanlış dile getirmesi, bunun düzeltilmesi için toplumda kamuoyu oluşturması, etkinlikler düzenlemesi, yayınlar çıkartması ya da hukuksal girişimlerde bulunması yönetim kurullarının görevi niteliğindedir. Ülkemizde demokratik kuralların uygulanması ölçüsünde, üyelerinin veya toplumun bağımsız sesi olarak TMMOB'nin söylemleri idareler tarafından dikkate alınmakta ya da bilimsel ve teknik görüşlerin kendi uygulamaları ile çelişmesi nedeni ile bastırılmaya çalışılmaktadır. Mevzuatlarla ya da toplum çıkarları ile çelişkili uygulamalarda kamu yararı açısından Oda'lar konuyu yargıya taşımaktadır. TMMOB ve bağlı meslek odaları yaptığı bilimsel etkinliklerin ışığında birçok konuda görüşlerini bildirmiş ve düzeltilmesi için yargıya başvurmuştur. Örneğin kentimizde farklı siyasi anlayışlı yerel idarelerin olduğu süreçlerde bile; Konak meydanında Galeria AVM yapılaşması imar planı iptali, metronun Basmane-Konak güzergahında yer üstünden yer altına alınması, Alsancak sahilinde üç şerit geliş, üç şerit gidiş yol yapımının iptali, Güzelyalı'daki eski ESHOT trolleybüs atölyesi yerinin Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi olarak kente kavuşturulması, İnciraltı bölgesinin korunması, kent içi imar uygulamaları gibi bir çok konuda TMMOB'ye bağlı odalar gerekli girişimlerde bulunmuştur. Özellikle AKP'nin uzun süreli iktidarındaki yanlış uygulamalara yönelik olarak TMMOB tarafından kamu yararı adına açılan davalar, yapılan açıklamalar, düzenlenen sempozyum ve kongreler, çıkarılan yayınlar ve diğer dokümanlar toplumda ses getirmiş ve karşılığını bulmuştur. Bunlardan bazıları; özelleştirmeye ilişkin Telekom, Tüpraş, Petkim, Tekel, Erdemir, Elektrik Dağıtım Şirketleri, Elektrik Üretim Santralleri, limanlar, şeker fabrikaları vb açılan davalar, kentsel mekanların korunmasına ilişkin Topçu kışlası projesi, Taksim meydan düzenlenmesi, Atatürk Orman Çiftliği, Ulus kent meydanı, AKM gibi imar planlarına ilişkin davalar, doğal ve tarihi alanlara ilişkin olarak Hasankeyf, Alliano, Zeugma, Phaselis, Bergama, Cerattepe,

Kaz dağları vb davalar, maden davaları, nükleer enerji santralleri, Ilısu, Alakır, Fırtına HES, Yatağan, Aliağa Termik santralleri, Bodrum, Samandağ RES, Aydın, Denizli JES gibi çevre ve doğal hayata ilişkin davalar, özellikle rant projelerine ilişkin Kanal İstanbul, İstanbul Havaalanı, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Marmaray, Haliçport, Galataport, Kabataş Martı projesi, İzmir körfez geçişi projesi gibi konulardaki davaların yanı sıra toplumun genelini ilgilendiren düzenlemelere yönelik maden mevzuatı, yapı denetim mevzuatı, kamu ihale mevzuatı, imar, çevre mevzuatı, ÇED yönetmeliği gibi mevzuatlara yönelik olarak hukuksal girişimlerde bulunulmuştur. Ayrıca özlük haklarımızın ve mesleki saygınlığımızın korunması için de önemli davalar açılmış olup bunların bazıları; yabancı mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma izni, SGK asgari ücret protokolü, kamuda güvencesiz, taşeron, kiralık çalıştırmalara ve diğer özlük haklara ilişkin davalar ile iş kazalarına ilişkin Soma maden faciası, Karadon grizu patlaması, Torunlar inşaatı asansör kopması vb davalar oluşturmaktadır.

Özerk yapısı ile kamusal görevini yerine getiren TMMOB ve bağlı odaların yapısına, seçim sistemine, mesleki denetim faaliyetlerine, kamuoyu ve toplumla arasındaki ilişkilere yönelik olarak AKP iktidarı tarafından yeni bir düzenleme getirilmesine yönelik çalışmaların yapıldığı bilinmektedir. Çoklu Baro sistemi ile Baroların yapısının değiştirilmesine yönelik başlayan süreç iktidara bağlı olmayan, diğer özerk kamu kurumu niteliğinde meslek odalarına, demokratik kitle örgütlerine yönelik yasa değişiklikleri ile süreceği beklenmektedir. Geçmişte birçok kez yasa değişikliği TMMOB için de denenmiş ancak gerçekleştirilememiştir. Covid-19 salgını nedeniyle

sosyal hayatın kısıtlandığı, örgütsel mücadelenin gerilediği bir süreçte toplumun son sesi, son nefesi olan bağımsız odalara yönelik böylesi bir yasa değişikliği çalışmasının rejim açısından anlamı çok büyüktür. TMMOB Yasasında yapılması planlanan değişikliklerin; seçimlerde liste halinde oy kullanılması ile nisbi temsil sistemi, şubelerin her il bazında oluşumu, buna bağlı olarak delege sayısının değiştirilmesi, odaların kendi üyeleri tarafından üretilen hizmetlerin denetimine engel getirilmesi gibi konuları içerdiği bilgisi edinilmiştir.

Odalardan iki yılda bir yapılan genel kurullarda yönetim, denetim, onur kurullarına adaylıklar kişisel dilekçeler halinde yapılmakta, delegeler hariç olmak üzere bir liste halinde aday olunmamaktadır. Başvuruların çok olması durumunda genel kurullarda alınan kararlar doğrultusunda, ilçe seçim kurullarının da kabul etmesi şartı ile seçimler sırasında oy pusularına elle aday yazılmasının yanı sıra seçim kolaylığı açısından oyların liste halinde kullanılmasına izin de verilebilmektedir. Ancak buna karşın liste ile oy kullanılsa bile, listelerin aldığı oy oranına göre adayların belirlenmesi odalarda mümkün olmayıp, bizzat üyenin kendisinin aldığı oy sıralamada belirleyici olmaktadır.

Bağımsız yargı gözetiminde yapılan seçim sistemine rağmen meslek odaları seçimine liste ile başvuru yapılmasının yasallaştırılması yönünde AKP tarafından bir çalışma yürütüldüğü, odalarda siyaset yapılmasının derken, yönetimlerin nisbi seçim ile mezhep, etnik köken, dini referanslı listeler üzerinden oluşturularak odaların işlemez hale getirilmesinin, yapılacak diğer düzenlemelerle odanın üyesi ve toplumla arasına setler çekerek sadece belge veren irtibat büroları haline getirilmesinin hedef-

lendiği, toplumun, mesleğin sorunlarının çözülmesi yerine odanın örgüt içi sorunlarla yoğunlaşmasının hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Demokratik tüm ülkelerde olduğu gibi Cumhuriyetimizin erkler ayrılığı yasama, yürütme ve yargıdan oluşmaktadır. Anayasamıza göre kamu hizmetinin yürütülmesi; merkezi idare, mahalli idare ve kamu tüzel kişiliklerinden oluşmaktadır. TMMOB, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olarak kamu tüzel kişiliğine sahip olup Anayasada belirtilen vazifeleri yürütmekle görevlidir. Yürütmeye yönelik sorumlulukları ile ilgili olarak yönetmelikler hazırlamakta, Genel Kurullarından geçerek Resmi Gazete'de yayınlanmaktadır. RG de yayınlanan tüm oda mevzuatı ilgili kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından uyulması zorunludur. Tüm idare ve kamu tüzel kişiliklerinde olduğu gibi aynı yerde, aynı görevle, birden fazla idare olması mümkün olmayıp yürütmenin ruhuna da aykırıdır. Aynı il ilçede birden fazla valilik veya kaymakamlık olamayacağı gibi aynı uzmanlık alanına ilişkin kamu tüzel kişiliğine sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu da olması olanaklı değildir.

Ülkemizde Anayasa, yasalar ve demokratik kurulların tam olarak işletilmediği bir süreci yaşamaktayız. TMMOB'nin toplumu savunduğu, mesleğimizi savunduğu, meslektaşlarımızı savunduğu, geleceğimizi savunduğu için AKP tarafından hedef alındığı, bölünmesi, küçülmesi, ufalanması için çaba harcandığı, özel projeler geliştirildiği görülmektedir. Ancak asıl hedef alınanın TMMOB'nin ardındaki toplumun kendisi olduğu da açıktır. Bununla elektrik, elektronik, biyomedikal mühendisleri olarak ne TMMOB ve EMO'dan, ne de demokrasiden vazgeçmek mümkün değildir.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi 29. Dönem Yönetim Kurulu Başkanlığı görevinde bulundum. 2012-2013 yıllarını kapsayan bu dönemde de AKP iktidarının özellikle yapı üretim sürecinde yer alan meslek odalarının denetim yetkilerini azaltan girişimleri olmuştur. Sözde bürokrasinin azaltılması adı altında birçok yönetmelik değiştirilerek, bir taraftan denetimsiz ve güvensiz bir yapı üretim sürecinin -sermayenin beklentisi yönünde- önü açılmış, diğer taraftan da yapı üretim sürecinde üyesi üzerinden denetimi sağlayan meslek odalarının üye bağının zayıflatılması ve gelirlerinin kısıtlanması sağlanmaya çalışılmıştır.

TMMOB'a bağlı meslek odaları bilimin ve tekniğin gereklerinin, halkın çıkarları doğrultusunda, doğayı, çevreyi gözeterek başta meslektaşlarının, yerel yönetimlerin ve genel yönetimlerin doğru işler yapmasını savunurlar. Meslek ilkelerine uymayan üyelerini eğitim, ikna, uyarı ve cezalandırma yöntemleri ile bu anlayışla hizmet

üretmeye sevk ederken, yerel ya da genel yönetimlerin de bu anlayıştan uzak rant odaklı, doğayı katleden, halkın çıkarlarına uygun olmayan kararlarını ve uygulamalarını yasal yollar ile iptal etme girişimlerinde bulunurlar ve kamu oyunu bu konularda yaptıkları açıklamalarla bilgilendirirler. Bu işlemleri yaparken yerel ya da genel yönetimlerde hangi siyasetin olduğuna bakmaksızın kararların ve uygulamaların içerikleri üzerinden hareket ederler.

Diplomasından, aldığı kararlara ve uygulamalara kadar sahtekarlıklarla dolu -tek kişinin ağzından çıkan laflarla yürüyen- AKP iktidarı döneminde, TMMOB ve bağlı odaları Taksim'de Gezi Parkında, Soma'da Madenci katliamında, Tren kazalarında, İş cinayetlerinde ve yüzlerce örnekte olduğu gibi haklı tepkisini dile getirmiş ve halkımızı doğru bilgilendirmiştir. Hal böyle olunca "şahsına münhasır" iktidar sahipleri bu durumdan aşırı rahatsızlık duyarak, başta TMMOB olmak üzere, TTB ve Baroların yasa değişikliğini

tekrar gündeme getirmişlerdir.

Şu bilinmelidir ki;

- Meslek örgütlerinin bu anlayışı bilimin ve tekniğin anlayışıdır.

- Meslek örgütlerinin bu mücadelesi insanlık onuru içindir.

- Meslek örgütlerinin bu mücadelesi doğayı ve çevreyi koruyarak yaşanabilir bir gelecek bırakma mücadelesidir.

Bizlerde bu akıl olduğu sürece, bu mücadele anlayışı olduğu sürece, kanun da değişse, kısa vadede sonuç almaya çalışan rant odaklı, insanı ve doğayı ikinci plana atan anlayışınız elbet son bulacaktır. Geniş halk yığınlarının er ya da geç yaptıklarını ve gelecekte yapmak istediklerinizi kavrayıp, sizleri alaşağı etmesinden korkuyorsunuz. Bu yüzdendir kanun değişikliği acelesi, bu yüzdendir basını susturma çabası ve bu yüzdendir milletvekillerinin dahi tepkilerine katlanamayıp, onları cezaevlerine kapatmanız. Biz korkmuyoruz, korkan sizsiniz. "Korkunun ecele faydası yok" derler. Değiştirin kanunu da görelim.

AKP Meslek Odalarını Neden Hedef Alıyor?

Mahir ULUTAŞ

EMO İzmir Şubesi 30., 31. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Bir süreden beri, yine meslek kuruluşlarının seçim sistemlerinin ve yasalarının değiştirilmesi gündemiyle meşgulüz. Hatırlarsınız 2009 yılında Meslek Kuruluşlarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Raporu yayımlandı. Bu raporda özetle kamu yararının tasfiyesi yönündeki arzu dile getirildi ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının seçim sistemleri ile idari/örgütsel, mali yapılarının değiştirilmesi gerektiği belirtildi. TMMOB, TTB, barolar başta olmak üzere birçok meslek kuruluşunun yeniden yapılandırılmasına yönelik girişimler, o zamandan beri iktidarın gündemindedir.

DEĞİŞİKLİKTE NE VAR?

Baroların yapısının değiştirilmesi için halihazırda TBMM'ye sunulan metinden, çeşitli yandaş gazetecilerin yazılarından ve elimize ulaşan çeşitli taslaklardan anladığımız kadarıyla, yapılmak istenen değişiklikler üç başlıkta toplanabilir: İlki, seçim sistemimizin değiştirilerek yönetimlerin işlevsizleştirilmesi; ikincisi, bakanlıkların idari-mali denetimi aracılığıyla Birliğimiz üzerinde hiyerarşik vesayet kurulması; üçüncüsü de odalarımızın en önemli faaliyet alanlarından birisi olan mesleki denetim faaliyetlerinin ortadan kaldırılarak oda çalışmalarının kısıtlanması.

Özetle yasa değişikliğinin amacının, Birliğimizi ve Odalarımızı işlevsizleştirmek, Birliğimizin kamu politikalarıyla ve kamu kurumlarıyla bağıni tümüyle ortadan kaldırmak olduğu açık biçimde görülüyor. Çünkü savunduğumuz kamucu anlayış, iktidarların uyguladığı neo-liberal politikaların

yaratdığı çürümenin, yoksullaşmanın ve dışa bağımlılığın panzehiri durumundadır.

BU GİRİŞİMİN BAŞARIYA ULAŞMA ŞANSI YOKTUR

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ilerici, kamucu ve yurtsever bir geleneğin taşıyıcısıdır ve insanlığın evrensel değerleri, emeğin ortak kazanımları ve bilimin aydınlık yolunun özgün bir sentezi olan bir anlayışa sahiptir.

TMMOB'nin kendine özgü bu mücadele çizgisini en iyi ifade eden cümle Teoman Öztürk'e aittir: "Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği, baskı ve zulüm yöntemlerinin söküp atamayacağının bilinci içinde, bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömürgecilerin değil, emekçi halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlıyız"

Bu anlayışın, iktidarların uygulamaya koyduğu ve artık tüm dünyada iflas etmiş neo-liberal yıkım politikalarıyla uzlaşması mümkün değildi. Dolayısıyla her dönem siyasal iktidarlara sürekli karşı karşıya geldik.

Siyasal iktidar, Türkiye toplumdaki siyasal sıkışmayı kullanarak ve iktidar gücüne dayanarak, uluslararası tekeller ve onların yerli işbirlikçilerinin uzun süreli rüyası olan bu yasa değişikliklerini yürürlüğe sokacak güce sahip olabilir. Ancak bu ülkenin mühendislik-mimarlık birikimi ve 1970'lerden bu yana kesintisiz devam eden kamucu çizgi, hiç kuşkusuz bir yasa değişikliği ile berhava olmayacak, yeni döneme uygun bir örgütlenme ve mücadele anlayışı oluşturarak

ülkesini, mesleğini ve onurunu savunacak ve koşullar ne olursa olsun "bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömürgecilerin değil, emekçi halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme"ye devam edecektir.

Hiç kimsenin şüphesi olmasın;

- Meslek alanlarımızdaki bilgi birikimimizi halkın yararına kullanmaya ve kamuyu bilgilendirmeye devam edeceğiz.

-Enerji ve telekomünikasyon başta olmak üzere temel altyapı sektörlerinin kamusal bir master planla kısa vadeli ekonomik dalgalanmalardan ve şoklardan etkilenmeyecek bir yapıya kavuşturulması, ülke için ayakları yere basan, gerçekçi bir sanayileşme, teknoloji ve AR-GE politikasının geliştirilmesi mücadelesine devam edeceğiz.

-Özgür ve eleştirel düşünen kuşakların yetiştirilmesi amacıyla laik ve bilimsel bir eğitimin her kademedede tesis edilmesi gerekliliği ile tüm demokrasi güçleri ile dayanışma içinde özerk demokratik üniversite ve özgür bilimsel eğitim mücadelesine omuz vermeye devam edeceğiz.

-Siyasi iktidarın "denetimsiz mühendislik" yaratma gayretinin sonucu olan madenci katliamları, kaldırma ekipmanı ve asansör faciaları, yangın algılama ve ihbar sistemlerindeki ihmaller, enerji planlamasındaki çarpıklıklar, proje/onay ve yapı denetim süreçlerindeki başıboşluk gibi somut olarak yaşamakta olduğumuz tüm olumsuzluklara karşı gerekli tepkiyi gösterip toplumun sağlıklı bilgilendirmesini sağlamaya devam edeceğiz.